

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (elektroniliste võimaluste laiendamine koosolekute korraldamisel ja otsuste vastuvõtmisel) eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga laiendatakse kõigi juriidiliste isikute organite võimalusi otsuste vastuvõtmiseks, ilma et oleks vaja läbi viia tavapärasest, füüsilist kohalolekut nõudvat koosolekut.

Kehtiva õiguse kohaselt on elektroniliste võimaluste kasutamine koosolekute korraldamisel ja otsuste vastuvõtmisel juriidiliste isikute liigiti väga erinev. Teatud määral on vastavad võimalused olemas osühingutel ja aktsiaseltsidel. Eriti teravalt on kriisi ajal esile kerkinud probleem, et praktiliselt puuduvad elektronilised võimalused mittetulundusühingutel, tulundusühistutel, sihtasutustel ja korteriühistutel. Eelnõu eesmärk on võimaldada kõigi juriidiliste isikute koosolekutel elektroniliste vahendite abil osalemist ning võtta otsuseid vastu koosolekut korraldamata kirjalikult.

Lisaks sisaldab eelnõu muudatust, mis võimaldab edaspidi mittetulundusühingutel esitada registripidajale koosolekul osalejate nimekirja ära kiri. Kehtiva õiguse kohaselt tuleb esitada (saata postiga) nimekirja originaal ka siis, kui kandeavaldus ise esitatakse elektroniliselt.

Kuigi eelnõu koostamise vajadus ilmnes eriti selgelt Vabariigi Valitsuse 2020. aasta 12. märtsil väljakuulutatud eriolukorra ajal, on eelnõus välja pakutud lahendused mõeldud kasutamiseks ka pärast eriolukorra lõppu.

Seadus jõustub järgmisel päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu väljatöötamisel ja seletuskirja koostamisel on lähtunud Justiitsministeeriumi korraldatud ühinguõiguse revisjoni töörühma koostatud eelnõu ettepanekutest ja seletuskirjast. Eelnõu ettevalmistamisel osalesid revisjoni töörühma liikmed Urmas Volens ja Andres Vutt.

Osaliselt kattub kõnesolev eelnõu 27. märtsil 2020 Eesti Advokatuuri, Nasdaq Tallinn ASi, mittetulundusühingu FinanceEstonia, Eesti Kindlustusseltside Liidu, Eesti Era- ja Riskikapitali Assotsiatsiooni, Eesti Töandjate Keskliidu ning Teenusmajanduse Koda MTÜ ühispöördumises esitatud ja 01.04.2020 Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjoni esitatud ettepanekutega.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõunik Maarit Puhm (maarit.puhm@just.ee) ja sama talituse juhtaja Vaike Murumets (vaike.murumets@just.ee) ning justiitshalduspoliitika osakonna kohturegistrite talituse nõunik Berit Tasa (berit.tasa@just.ee). Eelnõu normitehnilise analüüsi on teinud Justiitsministeeriumi

õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse nõunik Kärt Põder (kart.poder@just.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (mari.koik@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse äriseadustiku redaktsiooni RT I, 28.02.2019, 11; korteriomandi- ja korteriühistuseaduse redaktsiooni RT I, 09.05.2017, 15; mittetulundusühingute seaduse redaktsiooni RT I, 19.03.2019, 24; sihtasutuste seaduse redaktsiooni RT I, 09.05.2017, 34; tsiviilseadustiku üldosa seaduse redaktsiooni RT I, 06.12.2018, 3 ja tulundusühistuseaduse redaktsiooni RT I, 20.04.2017, 22.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu eesmärgiks on kaotada põhjendamatud erinevused juriidiliste isikute liikide vahel koosolekute läbiviimise ja otsuste vastuvõtmise regulatsioonis. Kõigil juriidilise isiku liikidel peab olema võimalik viia koosolekuid läbi elektroonilisi vahendeid kasutades ja kirjalikult, koosolekut füüsiliselt kokku kutsumata.

Nii juriidilise isiku kõrgeima otsustustasandi kui ka juhtorgani koosolekute kokkukutsumine ja läbiviimine on reguleeritud juriidilise isiku liikide kohta käivate seadustega. Juriidilise isiku liikide lõikes on erinev nii regulatsiooni detailsuse aste kui ka põhimõtted. Isikuühingute osas ei ole seaduses koosolekute korraldamist eraldi reguleeritud ning täisühingu ja usaldusühingu liikmetel on võimalik seda reguleerida ühingulepingus.

Huvigruppide hinnangul on kehtiva regulatsiooni probleemiks koosolekute kokkukutsumise ja läbiviimise reeglite liigne rangus, keerukus, mitmekesisus ja paindumatus. Lisaks on korduvalt ja käesolevas eriolukorras eriti teravalt esile kerkinud küsimus, kas ja kuidas oleks võimalik suurendada e-lahenduste kasutamist organite koosolekute läbiviimisel.

Koosolekul hääle andmise viisid sõltuvad eelkõige sellest, kas seadus võimaldab koosoleku päevakorras olevaid otsuseid hääletada ka elektrooniliselt või posti teel, st organi liikme või tema esindaja füüsilise osalemiseta koosolekul. Kui sellist võimalust seadusega ei ole ette nähtud, saab koosolekul hääletamine toimuda üksnes isiklikult või esindaja kaudu koosolekul osaledes ning koosoleku läbiviimise korras ettenähtud viisil tahet avaldades (reeglina kas käe tõstmisega või hääletussedeli täitmise teel).

Lisaks füüsilisele kohal viibimisele on kehtiva õiguse kohaselt nii osahingute kui ka tavaaktsiaseltsi puhul võimalik põhikirjaga ette näha võimalus hääletada päevakorrapunktide kohta koostatud otsuste eelnõusid elektrooniliste vahendite abil enne koosolekut või koosoleku kestel (ÄS § 170¹ lg 1; § 298¹ lg 1), aktsiaseltsidel ka posti teel (ÄS § 298²). Mittetulundusühingutele, tulundusühistutele ning korteriühistutele selliseid võimalusi kehtivas seaduses ette nähtud ei ole. Koosolekul otsuste vastuvõtmisest tuleb eristada otsuste vastuvõtmist koosolekut kokku kutsumata kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis edastatava tahteavalduse kaudu. Nimetatud juhul koosolekut kui sellist üldse ei toimu, vaid toimub üksnes otsuste eelnõude hääletamine. Selline võimalus on ette nähtud kehtivas seaduses osahingutele (ÄS § 173) ja korteriühistutele (KrtS § 21). Mittetulundusühingutele on

see ette nähtud juhul, kui kõik liikmed hääletavad otsuse poolt, mis teeb keeruliseks selle võimaluse praktikas kasutamise, ning tulundusühistutele (TÜS § 53) samuti teatud tingimuste täidetuse korral (kui tulundusühistul on üle 200 liikme või enamus liikmetest on ühistud).

AS-i nõukogu kohta on seadusega ette nähtud võimalus, mille kohaselt võib nõukogu liige nõukogu koosolekul osaleda ja teostada oma õigusi elektrooniliste vahendite abil ilma koosolekul füüsiliselt kohal olemata (ÄS § 321 lg 2) ning nõukogu otsuse vastuvõtmine on võimalik ka koosolekut kokku kutsumata (ÄS § 323). Sihtasutuse nõukogu koosoleku kohta on ette nähtud võimalus, et koosolekult puuduvad liikmed võivad osaleda hääletamisel, edastades hääle kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (SaS § 30 lg 1³), kuid elektrooniliselt koosoleku läbiviimist ega elektroonilist hääletamist kehtiv seadus ei võimalda. Otsuse võib nõukogu teha koosolekut kokku kutsumata üksnes siis, kui kõik nõukogu liikmed poolt hääletavad (SAS § 30 lg 2).

Oluline on tagada seadusega mitte üksnes võimalus hääletada otsuste eelnõusid elektrooniliste vahendite abil enne koosolekut, vaid ka võimalus osaleda koosolekul reaalses toimiva ülekande vahendusel ning hääletada koosoleku kestel. Mitmetes ühinguõiguse revisjoni analüüsis kasutatud võrdlusriikides (Saksamaa ja Taani) nähakse seadustes ette võimalus viia üldkoosolek läbi elektrooniliste vahendite kaudu. Elektroonilist hääletamist ei ole täpne nimetada elektrooniliseks koosolekul osalemiseks, vaid seda tulebki nimetada elektrooniliseks hääletamiseks.

Elektroonilisest koosolekul osalemisest saab rääkida eelkõige juhtudel, kui reaalses toimival koosolekul osaletakse kahesuunalise side kaudu nii helis kui pildis ilma füüsiliselt koosolekul kohal viibimata. Elektrooniline koosolekul osalemine ehk nn *online* osalemine peaks tagama liikmele õiguse koosolekul viibida (kahesuunalise sidevahendi abil), võimaluse hääletada, samuti võimaluse esitada ettepanekuid (sh eelnõusid) päevakorras olevate küsimuste kohta ning esitada otsuste suhtes eriarvamusi (sh vastuväiteid). Hetkel seadusega reguleeritud elektroonilise osalemise viisid nimetatud õiguste teostamist ei võimalda. Üksnes börsiaktiivseltsidele võimaldab kehtiv seadus elektroonilist osalemist üldkoosolekul (ÄS § 290¹).

Eelnõuga luuakse tsiviilseadustiku üldosa seadusesse elektrooniliste vahendite abil juriidilise isiku organi koosolekul osalemise üldregulatsioon, et kõikidele juriidilise isiku liikidele ja nende organitele kehtiksid ühesugused võimalused koosolekute läbiviimiseks elektroonilisi vahendeid kasutades.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

§ 1. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse muutmise

Tsiviilseadustiku üldosa seadust täiendatakse §-ga 33¹.

Kaotamaks ära ebavajalikud erinevused juriidilise isiku liikide vahel koosolekul elektroonilise osalemise võimaluste osas, lisatakse vastav regulatsioon tsiviilseadustiku üldosa seadusesse. TsÜS § 33¹ näeb ette võimaluse osaleda juriidilise isiku organi koosolekul elektrooniliste vahendite abil. Hetkel puudub juriidilistel isikutel ühtne regulatsioon, mis võimaldaks kasutada koosolekute läbiviimiseks erinevaid pakutavaid elektroonilisi keskkondi. Muudatus

võimaldaks koosolekut korraldada ja organi liikmel elektroonilise kanali kaudu efektiivselt osaleda koosolekul kahe-suunalise reaalajas toimuva side abil või muul sellesarnasel elektroonilisel viisil. Organi liige peab saama oma õigusi koosolekul teostada füüsiliselt kohal olemata, sh võtta koosolekust osa, esitada ettepanekuid ja vastuväiteid ning hääletada (lg 1). Muudatusega nähakse ette võimalus osaleda kõikide juriidilise isiku liikide koosolekutel elektrooniliste vahendite abil, samas võib juriidilise isiku põhikirjaga selle võimaluse välistada või seda piirata. Elektrooniliste vahendite abil läbiviidavale koosolekule kohaldatakse vastava organi koosolekul otsuste tegemise regulatsiooni (lg 2) ja koosoleku korraldaja vastutab selle nõuetekohase pidamise eest.

§ 2. Korteriomandi- ja korteriühistuseaduse muutmine

Korteriomandi- ja korteriühistuseaduse § 21 lõiget 2 muudetakse.

Koosolekut kokku kutsumata korteriomanike üldkoosoleku otsuse vastuvõtmise regulatsioon ühtlustatakse teiste juriidilise isiku liikidega. Seadusesse lisatakse seni praktikas kasutatud vorminõue, et juhatus saadab üldkoosoleku otsuse eelnõu kõigile korteriomanikele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja korteriomaniik esitab sellele oma seisukoha kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

§ 3. Mittetulundusühingute seaduse muutmine

Mittetulundusühingute seaduse § 10 lõiget 3 ja § 21 lõiget 6 muudetakse.

Protokolli lahutamatuks lisaks on üldkoosolekust osavõtjate nimekiri koos igaühe allkirjaga. Füüsilise koosoleku puhul tähendab see seda, et üldkoosolekust osa võtnud isikud annavad nimekirjale omakäelise allkirja ning seejärel saadetakse nimekirja originaal registripidajale postiga. Kuna registripidaja digiteerib kõik paber kandjal saabunud dokumendid ning salvestab need elektroonilisse toimikusse skaneerituna, näeb muudatus ette võimaluse edastada nimekiri registripidajale ära kirjana, mille on allkirjastanud ja seega ka selle õigsuse kinnitanud koosoleku juhataja ja protokollija. Sellisel juhul saab kõik dokumendid edastada registripidajale digitaalselt ning puudub vajadus saata üldkoosolekust osavõtjate nimekirja eraldi posti teel. Registripidaja saab asja menetledes kõik asjassepuutuvad dokumendid kätte ühekorruga ning langeb ära vajadus teha seetõttu puuduste kõrvaldamise määrusi.

Mittetulundusühingute seaduse § 22 lõiget 3 muudetakse.

Senise regulatsiooni kohaselt oli mittetulundusühingul võimalik üldkoosoleku otsus vastu võtta koosolekut kokku kutsumata ainult juhul, kui otsuse poolt hääletavad kõik mittetulundusühingu liikmed, mis muudab otsuse vastuvõtmise kirjalikult praktikas väga keeruliseks. Paragrahvi 22 lõike 3 muudatuse eesmärgiks on panna paika §-s 22¹ sätestatud kirjaliku hääletamise teel otsuse vastuvõtmiseks vajalik hääletamuse nõue. Sellisel juhul loetakse otsus vastu võetuks, kui selle poolt on üle poole mittetulundusühingu liikmetest, kui seaduses või põhikirjas ei ole sätestatud suuremat hääletamuse nõuet.

Mittetulundusühingute seadust täiendatakse §-ga 22¹.

Paragrahvi 22¹ lisamise eesmärgiks on põhjendamatute erinevuste kaotamine ühinguliikide vahel. Puudub mõistlik põhjendus, miks ei peaks MTÜ-del olema lubatud võtta vastu otsuseid koosolekut kokku kutsumata. Praktikas on peetud diskussioone teemal, kas mittetulundusühingute ja tulundusühistute puhul peaks olema võimalik võtta otsuseid vastu ka

koosolekut kokku kutsumata, ja peamiselt on leitud, et kõnealune piirang on põhjendamatu. Praktiline vajadus selle võimaluse järele on eriti selgelt ilmnunud eriolukorras.

§ 4. Sihtasutuste seaduse muutmine

Sihtasutuste seadust täiendatakse §-ga 29¹.

Muudatusega võimaldatakse ka sihtasutuse nõukogu otsus võtta vastu koosolekut kokku kutsumata ehk kirjalikult. Kehtivas seaduses oli see võimalik ainult nõukogu ühehäälse otsusega, kui põhikirjas ei ole teisiti ette nähtud.

Sihtasutuste seaduse § 30 lõiget 2 muudetakse.

Paragrahvi 30 lõike 2 muudatuse eesmärgiks on sätestada otsuse vastuvõtmiseks vajalik häälteenamuse nõue juhuks, kui nõukogu otsus võetakse vastu koosolekut pidamata kirjaliku hääletamise teel (eelnõuga lisatav § 29¹). Sellisel juhul loetakse otsus vastu võetuks, kui selle poolt on üle poole nõukogu liikmetest, kui seaduses või põhikirjas ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

§ 5. Tulundusühistuseaduse muutmine

Tulundusühistuseaduse § 53 muudetakse.

Paragrahvi 53 muudatuse sisuks on piirangute vähendamine ja tingimuste lõdvendamine ühistu poolt üldkoosoleku otsuse tegemisele koosolekut kokku kutsumata. Tulundusühistu liikmete üldkoosoleku otsuseid on piiratud juhtudel võimalik vastu võtta koosolekut kokku kutsumata. Sellist otsuste tegemise viisi on lubatud kehtiva regulatsiooni kohaselt kasutada üksnes juhul, kui see võimalus on põhikirjas ette nähtud. Põhikirjas võib selle viisi kehtiva regulatsiooni kohaselt ette näha omakorda üksnes kahel juhul: a) ühistul on üle 200 liikme ja b) üle poole ühistu liikmetest on teised ühistud. Kui selline otsuste tegemise viis on seaduse ja põhikirja kohaselt lubatud, kohaldatakse sellele äriseadustikus osanike otsuste kohta sätestatud. Eelnõu koostajate hinnangul ei ole sellised piirangud põhjendatud. Muudatuse eesmärgiks on kaotada tulundusühistu §-s 53 sätestatud piirangud juhtudel, mil põhikirjaga on lubatud ette näha otsuste vastuvõtmine koosolekut kokku kutsumata.

§ 6. Äriseadustiku muutmine

Äriseadustiku § 170¹ muudetakse.

Äriseadustiku § 170¹ elektroonilise hääletamise säte sõnastatakse ümber elektrooniliseks osalemiseks osanike koosolekul ja tehakse viide TsÜS-i lisatavale §-le 33¹ (lg 1). Seoses koosolekul osalemise üldregulatsiooni kehtestamisega TsÜS-is kaob ära vajadus reguleerida eraldi elektroonilist hääletamist äriseadustikus. Sellega seoses tunnistatakse ÄS § 170¹ lõiked 2–4 kehtetuks. Kui senini on olnud võimalik näha elektrooniline hääletamine ette osauhingu põhikirjaga, siis ka üldregulatsiooni kehtestamisega TsÜS-is võib jätkuvalt seda võimalust kasutada. Koosoleku ülekannet jääb reguleerima lõige 5.

Äriseadustiku § 171¹ lõike 3 teist lauset muudetakse.

Muudatus on vajalik tulenevalt ÄS § 170¹ muutmisest. Sättega pannakse paika, et olenemata, millisel viisil osanik oma hääle enne koosolekut andis, ei arvestata tema häält koosoleku kvoorumiga hulka sellistes küsimustes, mida ei olnud enne koosoleku toimumist osanike koosoleku päevakorda võetud.

Äriseadustiku § 178 lõike 3 kolmandat lauset muudetakse.

Muudatus on vajalik tulenevalt ÄS § 170¹ muutmisest. Sättega pannakse paika, et ka osanik, kes koosolekul ei osale, kuid andis hääle enne koosolekut, saab olenemata hääle andmise viisist nõuda otsuse kehtetuks tunnistamist vastuväite protokollimiseta.

Äriseadustiku § 290¹ muudetakse.

Tulenevalt juriidilise isiku organi koosolekul elektroonilise osalemise üldregulatsiooni kehtestamisest tsiviilseadustiku üldosa seaduses muudetakse ÄS § 290¹, kuna kaob ära vajadus reguleerida vastavat võimalust äriseadustikus. Lõikega 1 tehakse viide, et edaspidi toimub börsiaksiatseltsi üldkoosolekul osalemine elektrooniliste vahendite abil TsÜS §-s 33¹ sätestatud korras. Seoses sellega tunnistatakse kehtetuks ÄS § 290¹ lõige 2.

Äriseadustiku § 293 lõike 3 teist lauset muudetakse.

Muudatus on vajalik tulenevalt ÄS § 290¹ muutmisest. Sättega pannakse paika, et olenemata, millisel viisil aktsionär oma hääle enne üldkoosolekut andis, ei arvestata tema häält koosoleku kvoorumiga hulka sellistes küsimustes, mida ei olnud enne koosoleku toimumist aktsionäride üldkoosoleku päevakorda võetud.

Äriseadustiku § 297 lõike 4¹ kolmandat lauset muudetakse.

Muudatus on vajalik tulenevalt ÄS § 298¹ muutmisest, kuna viitab vastava sätte lõike 3 teise ja kolmanda lause kohaldamisele. Tulenevalt ÄS § 298¹ vastava lõike kehtetuks tunnistamisest tuuakse kõnesolev regulatsioon ÄS § 297 lõike 4¹ kolmandasse lausesse.

Äriseadustiku § 298¹ muudetakse.

Äriseadustiku § 298¹ elektroonilise hääletamise säte sõnastatakse ümber elektrooniliseks osalemiseks aktsionäride üldkoosolekul ja tehakse viide TsÜS-i lisatavale §-le 33¹ (lg 1). Seoses koosolekul osalemise üldregulatsiooni kehtestamisega TsÜS-is kaob ära vajadus reguleerida eraldi elektroonilist hääletamist äriseadustikus. Sellega seoses tunnistatakse ÄS § 298¹ lõiked 2–4 kehtetuks. Kui senini on olnud võimalik näha elektrooniline hääletamine ette aksiatseltsi põhikirjaga, siis ka üldregulatsiooni loomisega TsÜS-is võib jätkuvalt seda võimalust kasutada. Üldkoosoleku ülekannet jääb reguleerima lõige 5.

Äriseadustiku § 298² muudetakse.

Muudatuse eesmärgiks on nüüdisajastada ja ühtlustada enne koosolekut hääletamise võimalusi. Sellega kaotatakse ära enne koosolekut hääletamise vormipõhisus ning posti teel ja elektroonilise hääletamise asemel pannakse paika enne aksiatseltsi üldkoosolekut hääletamise regulatsioon. Aktsionär võib hääletada otsuste eelnõusid vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (lk 1). Põhikirjaga on võimalik ette nähta enne koosolekut hääletamise teistsugune vorm ja täpne kord.

Äriseadustiku täiendamine § 299 lõikega 2¹ ja §-ga 299¹.

Muudatuse eesmärgiks on anda aksiatseltsidele sarnaselt teiste juriidilise isiku liikidega võimalus võtta aktsionäride üldkoosoleku otsus vastu koosolekut kokku kutsumata. ÄS §-s 299¹ sätestatakse, et aktsionäridel on õigus vastu võtta otsus üldkoosolekut kokku kutsumata

(lg 1), milleks saadab juhatus aktsionäridele otsuse eelnõu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (lg 2). Üle 50 aktsionäriaga aktsiaseltsid peavad avaldama otsuse eelnõu üleriigilise levikuga päevalehes ja börsiaktsiaseltsid oma kodulehel (lg 3). Vastu võetud otsus peab olema aktsionäridele kättesaadav aktsiaseltsi asukohas või kodulehel, börsiaktsiaseltsidel kodulehel (6). Kui aktsionär soovib täiemahulist protokollit koos esitatud arvamustega, peab ta esitama aktsiaseltsile eraldi sellekohase nõude (lg 5). ÄS § 299 lõikes 2¹ pannakse paika häälteenamuse nõue, kui aktsionäride üldkoosoleku otsus on vastu võetud koosolekut kokku kutsumata.

Äriseadustiku § 302 lõike 3 kolmandat lauset muudetakse.

Muudatus on vajalik tulenevalt ÄS § 298¹ muutmisest. Sättega pannakse paika, et ka aktsionär, kes koosolekul ei osale, kuid andis hääle enne koosolekut, saab olenemata hääle andmise viisist nõuda otsuse kehtetuks tunnistamist vastuväite protokollimiseta.

Äriseadustiku § 321 lõike 2 neljandat lauset muudetakse.

Tulenevalt juriidilise isiku organi koosolekul elektroonilise osalemise üldregulatsiooni kehtestamisest tsiviilseadustiku üldosa seaduses muudetakse ÄS § 321 lõike 2 neljandat lauset, kuna kaob ära vajadus reguleerida osalemist aktsiaseltsi nõukogu koosolekul elektrooniliste vahendite kaudu äriseadustikus. ÄS § 321 lõike 2 neljanda lausega tehakse viide TsÜS § 33¹ kohaldamisele aktsiaseltsi nõukogu koosolekul elektrooniliste vahendite kaudu osalemisel.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

6. Seaduse mõjud

Muudatus: kõigile juriidilistele isikutele antakse võimalus koosolekul osaleda elektrooniliste vahendite abil ja võtta vastu otsuseid kirjalikult koosolekut kokku kutsumata. Kaob vajadus koosolekut füüsiliselt kokku kutsuda.

Mõju valdkond: Majanduslik mõju, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

Sihtrühm: juriidilised isikud

Muudatuse sihtrühmaks on kõik juriidilised isikud, tabelis 1 on esitatud juriidiliste isikute koguarvud liigi lõikes seisuga 01.03.2020. Muudatustega kaasnevad mõjud ühingute tegevusele ja selle kaudu ettevõtluskeskkonnale.

Tabel 1. Ühingute ja sihtasutuste arv 01.03.2020 seisuga

Liik	Arv
-------------	------------

Tulundusühistu	1 700
Täisühing	1 366
Usaldusühing	3 848
Osaühing	205 495
Aktsiaselts	2 871
Sihtasutus	808
Korteriühistu	23 399
Mittetulundusühing	21 882
Maaparandusühistu	62
Euroopa äriühing (SE)	12
Euroopa majandushuviühing	19
Välismaa äriühingu filiaal	513
Kokku	261 975

Allikas: Registrate ja Infosüsteemide Keskuse veebileht <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/statistika>

Muudatuse eesmärk on võimaldada kasutada elektroonilisi lahendusi üldkoosolekutel osalemiseks ja otsuste vastuvõtmiseks nii koroonaviirusest tingitud kriisi ajal kui ka pärast seda. Nende võimaluste puudumise korral võib eelkõige eriolukorra ajal olla ühingute tegevus häiritud, mis omakorda võib avaldada negatiivset mõju majandusele. Koosolekutel võtavad ühingud vastu otsuseid, mis on vajalikud nende tegevuse jätkumiseks, ning kinnitavad majandusaasta aruandeid, seetõttu on eriti kriisi tingimustes oluline võimaldada teha neid toiminguid füüsiliselt kokku tulemata.

Tabelis 2 on esitatud börsiaktsiaseltside 2020. aasta korraliste üldkoosolekute ülevaade. Lisaks on välja toodud, kas põhikirjas on ette nähtud koosolekutel elektrooniline osalemine. Ülevaatest nähtub, et ühegi börsiaktsiaseltsi põhikirjas ei ole nimetatud konkreetset keskkonda, mille kaudu elektrooniline osalemine toimub. Sellest tulenevalt võib öelda, et ka börsiaktsiaseltsidel ei ole elektrooniliste vahendite kasutamine kuigi laialt levinud üldkoosolekute korraldamisel, kuigi nendel on see võimalus olnud olemas alates 15.11.2009. Seega võib järeldada, et üleüldiselt ei ole elektrooniliste vahendite kasutamine juriidiliste isikute põhikirjadega reguleeritud ning seetõttu on oluline kiirkorras näha seadusega ette võimalus osaleda juriidilise isiku organi koosolekul elektrooniliste vahendite kaudu.

Tabel 2. Börsiaktsiaseltside 2020 üldkoosolekute ülevaade

	Nimi	Üldkoosoleku toimumine	Elektroonilised võimalused põhikirjas
ARC1T	Arco Vara	ei ole toimunud	Ei ole
BLT1T	Baltika	27.03.2020 teade, et 28.04.2020 üldkoosolek jääb ära	Elektrooniline hääletamine enne üldkoosoleku toimumist
CPA1T	Coop Pank	25.03.2020 teade, et aprilli kavandatud koosolek toimub hiljem	Ei ole
EEG1T	Ekspress Grupp	ei ole toimunud	Nii enne koosolekut kui ka selle ajal, juhatause määratud tingimustel.

EFT1T	EfTEN Real Estate Fund III	16.03.202 teade, et 24.03.2020 üldkoosolek jääb ära	Ei ole
HAE1T	Harju Elekter	ei ole toimunud	Ei ole
LHV1T	LHV Group	toimus 13.03.2020	Nii enne koosolekut kui ka selle ajal, juhatause määratud tingimustel.
MRK1T	Merko Ehitus	ei ole toimunud	Ei ole
NCN1T	Nordecon	ei ole toimunud	Ei ole
PKG1T	Pro Kapital Grupp	ei ole toimunud	Ei ole
PRF1T	PRFoods	ei ole toimunud	Nii enne koosolekut kui ka selle ajal, juhatause määratud tingimustel.
SFG1T	Silvano Fashion Group	ei ole toimunud	Ei ole
TAL1T	Tallink Grupp	ei ole toimunud	Ei ole
TKM1T	Tallinna Kaubamaja Grupp	toimus 20.03.2020, pakuti veebiseminari, st sai küsida küsimusi, aga mitte hääletada	Ei ole
TSM1T	Tallinna Sadam	03.04.2020 teade, et 12.05.2020 üldkoosolek jääb ära	Ei ole
TVEAT	Tallinna Vesi	ei ole toimunud	Nii enne koosolekut kui ka selle ajal, juhatause määratud tingimustel.
Lisanimekiri			
SKN1T	Nordic Fibreboard	ei ole toimunud	Ei ole
TPD1T	Trigon Property Development	ei ole toimunud	Ei ole
Alternatiivturg First North			
LINDA	Linda Nektar	20.03.2020 teade, et üldkoosolek toimub 14.04.2020, soovitus kohale mitte tulla ja volitada juhatause liiget.	Ei ole

Muudatused tuginevad ühinguõiguse revisjonis ja revisjoni töörühma välja pakutud lahendustele, seega on need mõeldud pikemaks ajaks kui üksnes kriisi ajaks. Muudatustega viiakse sisse laiem tänapäevaste e-lahenduste kasutamine juriidiliste isikute tegevuses. Juriidilised isikud saavad hakata kasutama eraettevõtjate pakutavaid koosolekute korraldamise platvorme, mis mõjub positiivselt nii ühingutele endale, kuna muudab koosolekute korraldamise lihtsamaks ja mugavamaks, kui ka tehniliste lahenduste pakkumisega tegelevatele ettevõtjatele.

Muudatus mõjutab positiivselt ühinguid, kuna nende tegevus lihtsustub ja tekib juurde paindlikumaid võimalusi otsuste tegemiseks. Muudatused vähendavad kaudselt halduskoormust, kuna väheneb ka juriidiliste isikute töökoormus nõutavate koosolekute kokkukutsumisel ja läbiviimisel ning riigi poolt nõutud teabe edastamisel (näiteks majandusaasta aruannete kinnitamisel).

Muudatused ühtlustavad juriidiliste isikute liikide lõikes koosolekutel osalemise ja otsuste vastuvõtmise nõudeid ning võimalusi, mis lihtsustab ettevõtjate tegevust. Kaovad ära põhjendamatud piirangud ja erinevused.

Muudatus mõjutab inimesi, kes on mõne ühinguga aktiivselt seotud, näiteks osaühingu osanikud, aktsiaseltsi aktsionärid, mittetulundusühingu, tulundusühistu või korteriühistu liikmed. Nende jaoks muutub koosolekutel osalemine lihtsamaks ja ei nõua enam füüsiliselt kohale tulekut.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eeldatavad kulud ja tulud puuduvad.

8. Rakendusaktid

Seaduse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub seaduse Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuna eelnõu on kiireloomuline. Vabariigi Valitsuse 2020. aasta 12. märtsil väljakuulutatud eriolukorrast tulenevalt on takistatud ühingute selliste koosolekute pidamine, kus kinnitatakse majandusaasta aruanded enne nende registrile esitamist. Kuna valdavalt on majandusaastaks kalendriaasta ja aruanded tuleb esitada 6 kuu möödumisel majandusaasta lõppemisest, on vajalik uute võimaluste võimalikult kiire jõustumine.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministeeriumidele ja edastatakse arvamuse avaldamiseks ühinguõiguse revisjoni komisjoni liikmetele.

Algatab Vabariigi Valitsus „.....”.....” 2020. a.